

Commissie Zorgvuldig Bestuur

CZB/V/KBO/2016/382

BETREFT: sponsoring van fluohesjes door een projectontwikkelaar

1. PROCEDURE

1.1. Ontvangst: 26 september 2016

1.2. Verzoeker

[X], ouder.

1.3. Betrokken school

- School: [Y].

- Schoolbestuur: [Z].

1.4. CZB

Bij e-mail van 26 september 2016 wordt de vraag aan het secretariaat van de Commissie bezorgd.

Bij e-mail van 30 september 2016 wordt de vraagsteller uitgenodigd voor de zitting.

Bij e-mail van 18 oktober 2016 wordt de betrokken school op de hoogte gebracht van de vraag, gewezen op de mogelijkheid om een repliek in te dienen, en uitgenodigd voor de zitting.

Met een brief van 24 oktober 2016 dient het schoolbestuur een repliek in.

2. INHOUD van de VRAAG

In het kader van de week van de verkeersveiligheid bood de firma Matexi een aantal scholen uit de buurt aan om fluohesjes te sponsoren. Een en ander werd gefilmd en verspreid via de website van de firma en de Facebook-pagina van de school.

De vraagsteller legt de Commissie volgende vragen voor:

- 1) de video in kwestie werd opgenomen tijdens de verplichte lestijd - kan de M waarin de leerlingen moesten staan en het roepen van "1,2,3 - Matexi!" op het einde van de video begrepen worden als commerciële boodschap tijdens de verplichte lestijd?
- 2) op geen enkel moment zijn de ouders van deze actie op de hoogte gebracht - kan dit?
- 3) Matexi bouwt momenteel in de buurt van de school een nieuwbouwproject dat 580 nieuwe woningen behelst - schendt de school haar neutraliteit niet door in zee te gaan met deze partner?
- 4) de hesjes hebben wel een zeer groot logo, kan dit?

3. REPLIEK van de BETROKKEN SCHOOL

Het schoolbestuur stelt er zich bewust van te zijn dat het niet correct is om als basisschool mee te werken aan een commerciële actie van een privé-firma tijdens het schoolleven. De directeur zag in de aanvraag van de firma vooral de opportuniteit voor de leerlingen en heeft zich onvoldoende de vraag gesteld bij de impact van haar medewerking. Zij is zich hiervan bewust en heeft hierover ook zelf gecommuniceerd met de ouders.

Het schoolbestuur wil de regelgeving met betrekking tot zorgvuldig bestuur correct toepassen en zal, naar aanleiding van dit concrete geval, binnen de hele organisatie de principes inzake zorgvuldig bestuur opnieuw onder de aandacht brengen.

De “samenwerking” met de firma Matexi is beperkt gebleven tot de eenmalige video- en foto-opnames. Het schoolbestuur heeft de firma gevraagd om de video en foto's van de leerlingen niet meer te gebruiken.

Wat betreft het gebruik van de fluohesjes heeft het schoolbestuur zich gebaseerd op het advies CZB/V/KBO/2005/116 van de Commissie. De firma Matexi bood de school fluohesjes aan met naast het logo van de school ook dat van de eigen firma. Het aanbieden van een fluohesje aan de leerlingen ligt in het verlengde van de schoolwerking:

Jaarlijks organiseert de school enkele weken waarbij er in alle klassen gewerkt rond verkeer, mobiliteit en veiligheid. Ouders en de verkeerspolitie worden daarin betrokken.

De eerste week vindt altijd plaats eind september, waarbij de school de focus legt op de zichtbaarheid en veiligheid van de kleuters in het park en in het verkeer. Dit is de start van het fluo-project “Zien en gezien worden” dat elk jaar loopt van eind september tot maart- april. Op einde van het schooljaar sluit het verkeersproject af in samenwerking met de verkeerspolitie en leggen de kleuters een proefje af waarbij ze het “stappersdiploma” behalen.

De school biedt alle leerlingen een gratis fluohesje aan (met sponsorvermelding) Zij zijn echter niet verplicht om deze hesjes te dragen en kunnen ook een eigen fluohesje gebruiken. De leerlingen dragen de hesjes niet op verplichte activiteiten, die moeten immers vrij blijven van sponsoring. De leerlingen kunnen de hesjes wel gebruiken om “gezien te worden” op weg van en naar de school.

Het schoolbestuur wijst er tot slot op dat de ouder, die de vraag stelde, ondertussen is geïnformeerd en dat er binnen de school en ouderwerking geen verschil meer in visie bestaat.

4. ZITTING VAN DE COMMISSIE

4.1. Datum en uur: 7 november 2016 (om 13 uur).

4.2. Kamer

Kamer bevoegd voor het basisonderwijs.

4.3. Commissieleden

De Commissie is in overeenstemming met artikel V. 22 van het decreet van 13 juli 2001 betreffende het onderwijs-XIII-Mozaïek en artikel 1 tot en met artikel 3 van het ministerieel besluit van 28.11.2007 betreffende de samenstelling van de Commissie Zorgvuldig Bestuur, zoals gewijzigd, als volgt geldig samengesteld:

De heer Bengt Verbeeck, voorzitter;

Thijs Streng, Paul De Winne, Etienne Becuwe en Jean Dujardin, leden.

4.4. Aanwezige betrokkenen, getuigen, deskundigen, raadsliden

/

4.5. Stemming

De Commissie heeft na beraadslaging eenparig de volgende conclusies opgesteld inzake bevoegdheid en advies.

5. ADVIES VAN DE COMMISSIE

5.1. Regelgeving

** Decreet basisonderwijs van 25 februari 1997*

Art. 51

§ 4. Een schoolbestuur dat mededelingen toelaat die rechtstreeks of onrechtstreeks ten doel hebben de verkoop van producten of diensten te bevorderen, waakt erover dat:

1° door het schoolbestuur verstrekte leermiddelen of verplichte activiteiten vrij blijven van bedoelde mededelingen;

2° facultatieve activiteiten vrij blijven van bedoelde mededelingen, behoudens indien deze mededelingen louter attenderen op het feit dat de activiteit of een gedeelte van de activiteit ingericht werd door middel van een gift, een schenking of een prestatie om niet of verricht onder reële prijs door een bij name genoemde natuurlijke persoon, rechtspersoon of feitelijke vereniging;

3° bedoelde mededelingen kennelijk niet onverenigbaar zijn met de pedagogische en onderwijskundige taken en doelstellingen van de school;

4° bedoelde mededelingen de objectiviteit, de geloofwaardigheid, de betrouwbaarheid en de onafhankelijkheid van de school niet in het gedrang brengen.

** Omzendbrief BaO 2002/3 van 21 februari 2002 betreffende zorgvuldig bestuur in het basisonderwijs.*

5.2. Bevoegdheid

De Commissie is van oordeel dat zij rekening houdende met de aangehaalde feiten en de geldende regelgeving bevoegd is.

5.3. Advies

5.3.1. Mededelingen die de verkoop van producten of diensten bevorderen.

De onderwijsregelgeving regelt het statuut van mededelingen die rechtstreeks of onrechtstreeks tot doel hebben de verkoop van producten of diensten te bevorderen. Dergelijke mededelingen zijn niet absoluut verboden. De decreetgever heeft er wel strikte beperkingen voor ingesteld.

In het basisonderwijs moet het schoolbestuur er over waken dat de door het bestuur verstrekte leermiddelen en de verplichte activiteiten vrij blijven van bedoelde mededelingen. Onder leermiddelen en activiteiten moet worden verstaan alles wat noodzakelijk is om de eindtermen te realiseren, de ontwikkelingsdoelen na te streven of de in het eigen leerplan opgenomen doelstellingen te realiseren. Het betreft alles wat daartoe aangewend wordt in de klas bij het opvoeden en leren: leermiddelen (leerboeken, agenda, geografische kaarten, foto's, folders,

brochures e.a.), didactisch materiaal (video, audio, film e.a.). Elke reclameboodschap (tekst, foto) bij leermiddelen of verplichte onderwijsactiviteiten die bepaalde bedrijven, producten of merken onder de aandacht brengt of suggereert is in strijd met het decretaal verbod betreffende reclame.

De onderwijsregelgeving voorziet wel een uitzondering op het verbod op reclameboodschappen bij facultatieve activiteiten in het basisonderwijs. Er mag sponsorvermelding zijn. De sponsorvermelding moet wel verenigbaar zijn met de pedagogische en onderwijskundige taken en doelstelling van de school en ze mag de objectiviteit, de geloofwaardigheid, de betrouwbaarheid en onafhankelijkheid van de school niet in het gedrang brengen.

Met respect voor de aldus omschreven grenzen kan het schoolbestuur verder een eigen beleid voeren op het gebied van reclame en sponsoring. De principes die de school daarbij hanteert, worden overlegd binnen de schoolraad en moeten in het schoolreglement worden verwoord. Verder kan een bedrijf/organisatie zich in een school enkel manifesteren mits uitdrukkelijke toestemming van het schoolbestuur en/of directie.

5.3.2. Toepassing

De vraag heeft betrekking op fluohesjes die naar aanleiding van de week van de mobiliteit aan de school werden aangeboden door een projectontwikkelaar. De hesjes bevatten een vermelding van de logo's van het betrokken bedrijf en van de school en de verdeling ervan aan de kleuters wordt door de school gekaderd in het jaarlijkse fluo-project.

De school heeft verduidelijkt dat beslist werd, weliswaar eerst nadat daarover vragen van ouders waren gekomen, de hesjes niet te gebruiken tijdens de verplichte activiteiten. De kleuters dragen de hesjes enkel op weg van en naar de school; voor de activiteiten op school worden andere hesjes ter beschikking gesteld.

Met die gegevens voor ogen, meent de Commissie te kunnen aansluiten bij wat zij eerder in het advies CZB/V/KBO/2005/116 heeft gesteld over de sponsoring van fluohesjes door een privé-bedrijf:

“Een schoolbestuur kan, na het participatieproces, vrijwillig beslissen om buiten de tijd besteed aan eindtermen en ontwikkelingsdoelen, mede te werken aan een actie, die zich situeert in de context van een ruim erkend maatschappelijk doel (verkeersveiligheid). Het uitdelen van fluohesjes met sponsorvermelding maakt niet direct deel uit van het opvoedings- en onderwijsproces in strikte zin en kan ondergebracht worden bij de aanvullende facultatieve schoolactiviteiten. Het betreft dus geen reclame of sponsorvermeldingen bij verplichte onderwijsactiviteiten, leermiddelen of didactisch materiaal.

De Commissie zorgvuldig bestuur stelt vast dat er in dit dossier geen sprake is van het mengen van informatie rond leren en opvoeden en reclame, omdat de fluohesjes gebruikt worden buiten het school- en lesgebeuren en zelfs buiten de school.

De onderwijsregelgeving laat dus toe dat buiten de leermiddelen en onderwijsactiviteiten en met respect voor de decretale en wettelijke principes inzake reclame en handelspraktijken, een individuele school personeel, tijd en ruimte beschikbaar maakt voor een campagne rond verkeersveiligheid met sponsorvermelding door bedrijven. De decretale principes inzake reclame vereisen wel een verenigbaarheid met de doelstellingen van de school.

De Commissie vindt het dus toelaatbaar dat kinderen uitgerust worden met fluohesjes met een bescheiden vermelding van de naam van een privé-bedrijf en van de gemeente.”

De Commissie herneemt integraal het vermelde standpunt en bevestigt dat het binnen de voormelde grenzen als school is toegestaan fluohesjes met een bescheiden sponsorvermelding aan de leerlingen uit te delen, voorzover er geen gebruik van gemaakt wordt binnen de verplichte schoolactiviteiten.

In voorliggend dossier stelt zich meer dan enkel de vraag naar sponsorvermelding, nu aan de overhandiging van de fluohesjes tijdens de lestijden een fotomoment en een video-opname met de kleuters gekoppeld was, waarvan het resultaat op de website van de betrokken firma en op de Facebook-pagina van de school werd geplaatst. In de video staan de kleuters opgesteld in een formatie die de link legt naar het logo van de betrokken firma en laat men hen de firmanaam uitroepen.

Voor de Commissie zijn de betrokken kinderen hiermee op een ontoelaatbare wijze gebruikt voor reclame-doeleinden. Het is niet te verzoenen met de pedagogische opdracht van de school en met de plicht van objectiviteit en onafhankelijkheid waartoe zij gehouden is, om tijdens de lestijden leerlingen in te schakelen bij de totstandkoming van promotiemateriaal voor privébedrijven. De Commissie stelt daarbij vast het schoolbestuur zelf in zijn repliek aangeeft zich ervan bewust te zijn “dat het niet correct is om als basisschool mee te werken aan een commerciële actie van een privé-firma tijdens het schoolleven”, dat de directie zich onvoldoende de vraag heeft gesteld bij de impact van haar medewerking en dat men de betrokken firma gevraagd heeft om de video en foto’s van de leerlingen niet meer te gebruiken.

De Commissie spreekt de hoop uit dat binnen de school in de toekomst voldoende aandacht zal uitgaan naar het ontwikkelen, met naleving van het voorgeschreven participatieproces, van een beleid inzake sponsoring en reclame.

5.3.3. De Commissie komt tot volgend advies:

Het uitdelen van fluohesjes die enkel worden gebruikt op weg van en naar school, kan ondergebracht worden bij de aanvullende facultatieve schoolactiviteiten, in welk geval een bescheiden sponsorvermelding is toegestaan.

Het inschakelen van leerlingen tijdens de schooltijd voor een foto- en video-opname die door een privé-bedrijf als publiciteitsmateriaal worden gehanteerd, is strijdig met de decretale principes inzake zorgvuldig bestuur.

Brussel, 7 november 2016

Frederik Stevens
Waarnemend Secretaris

Bengt Verbeeck
Voorzitter